

RAADSVOORSTEL

Zaaknummer: Z24-078193

Voorstel van: college van burgemeester en wethouders

Behandelend ambtenaar: Tabitha van Hove
0652098666
t.van.hove@amstelveen.nl
Wijkbeheer

Datum: 10 december 2024

Portefeuillehouder: wethouders Frank Berkhout en Floor Gordon

Onderwerp

Aanbesteding onderhoud van Groen en de bestrijding van Onkruid op verharding.

Raadsbesluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

Naar aanleiding van de aanbesteding van de bestekken 'onderhoud van groen' en 'bestrijden van onkruid op verharding' de programmabegroting als volgt te wijzigen:

- a. Het structureel ophogen van de Groenbegroting (programma 4) met € 0,8 miljoen vanaf 2025.
- b. Het structureel ophogen van de begroting Schoonhouden buitenruimte (programma 4) met € 1,3 miljoen vanaf 2025.
- c. De extra lasten van in totaal € 2,1 miljoen in de jaren 2025-2027 incidenteel te dekken vanuit de Algemene Reserve en vanaf 2028 structureel door het verhogen van de taakstelling 'Bezuinigingsopgave 2027 en verder'.

Samenvatting

De aanbesteding van het bestek voor een periode van drie jaar met een optie op drie keer een jaar verlenging is begin september gepubliceerd. Bij het openen van de aanbestedingskluis bleek dat de aanbiedingen alles bij elkaar uitkomen op een jaarbedrag van € 5,2 miljoen, een totale prijsverhoging van liefst 70%! De prijzen zijn zodanig hoog, namelijk een meerprijs van € 2,1 miljoen, dat dit, bij gunning van het werk, een tekort veroorzaakt in de meerjarenbegroting van de gemeente Amstelveen.

Doel

Duurzame en representatieve instandhouding van de groenvoorzieningen en zorgdragen voor een functioneel en veilig gebruik van de verhardingen in de openbare ruimte.

Prestatie

De aanvullende budgetten zijn nodig om te zorgen dat het zomeronderhoud in een groot deel van de Amstelveense wijken kan plaatsvinden. Het betreft bestrijding van onkruid op verharding in heel Amstelveen en groenonderhoud in de wijken 1. Randwijk, Elsrijk Oost, 2. Kronenburg, Kostverloren, Bankras noord, 3. Keizer Karelpark west, 4. Middenhoven, Waardhuizen en 5. Westwijk, Nes aan de Amstel.

Voorgeschiedenis en context



In Amstelveen wordt circa 60% van het groenonderhoud door eigen mensen verzorgd. De organisatie is gebaseerd op de minimale werkomvang (zogenaamde winterbezetting). Het surplus aan werk in het groeiseizoen wordt ingehuurd/aanbesteed middels bestekken. Deze formule zorgde achterliggende decennia voor een stabiele balans qua financiën, bedrijfsmiddelen, kwaliteit en service.

De vastgestelde onderhouds-beeldkwaliteit is een norm voor kwaliteit waarop we de aannemers toetsen/afrekenen.

Voor het aanbesteede werk hebben wij in de begroting thans structureel circa € 3 miljoen beschikbaar. In de aanloop naar de nieuwe aanbesteding hebben wij overwogen om nog meer eigen werk aan 'de markt' te gunnen, met ook een complexer bestek. Echter: toen onze voorcalculatie al liet zien dat dit tot hoge extra kosten kon leiden, hebben wij besloten het bestaande, licht geüpdatete, 'originele' bestek aan te besteden. Wij hebben uw Raad bij brief van 16 juli 2024 hierover geïnformeerd. Zie bijlage.

Uit een analyse van de aanbestedingen en referenties uit de regio blijkt dat de prijsverhogingen worden veroorzaakt door:

1. Momenteel staat een veelheid aan grote en interessante aanbestedingen open. Er is dus veel vraag naar nieuwe onderhoudscontracten per 1 januari 2025 en slechts een handjevol aanbieders. Door tegelijkertijd alom aanwezige krapte op de arbeidsmarkt kiezen veel aanbieders mogelijk voor winstoptimalisatie boven omzetoptimalisatie. Dat zou het lage aantal aanbieders kunnen verklaren en tevens een deel van de hoge prijs. Winst, risico en overige (staart)kosten lijken voor zo'n 20% verantwoordelijk voor de prijsophoging.
2. Klimaat- en weersverandering brengt meer werk met zich mee om de (hoge) Amstelveense beeldkwaliteit te kunnen waarmaken. Ten opzichte van pakweg zes tot twaalf jaar geleden is het groei- en bloeiseizoen zowel vervroegd als verlengd. Tevens woekert onkruid meer en langer. Aannemers schatten daarom de kans op veel meer werk (=personeel) om ons kwaliteitsniveau te halen naar alle waarschijnlijkheid hoog in. Wij denken dat de prijsverhoging hiermee voor circa 40% verklaard wordt.
3. Duurzaamheidseisen vergen nieuwe investeringen. Waar eerst de brandstofprijzen zorgden voor een ophogend effect, vragen we nu voor het bestrijden van onkruid op verharding een duurzame aanpak, dat wil zeggen 'stomen, branden en borstelen' en dat met elektrische machinerie. Hoewel dat heel gangbare eisen van deze tijd zijn, is er het vermoeden dat de inschrijvers op onze aanbesteding hiervoor vrij veel extra investeringen moeten doen, die zij trachten zoveel mogelijk binnen de looptijd van het contract terug te verdienen. Ook dit aspect achten wij - op grond van de globale inschrijvingsanalyse - voor 40% verantwoordelijk voor de prijsverhoging.

Overwegingen die hebben geleid tot het voorgestelde besluit

Gunnen van het werk betekent dat wij met aannemers contracten afsluiten voor ten minste drie jaar voor totaal € 5,2 miljoen per jaar. Begrotingstechnisch betekent dit dat wij op voorhand gedurende drie jaar een budgetverruiming van € 2,1 miljoen nodig hebben.

Omdat de meerjarenbegroting hierin niet voorziet, hebben wij overwogen de aanbesteding te staken. Echter zijn de gevolgen daarvan voor het aanzien van onze buitenruimte waarschijnlijk dusdanig dat wij dit niet voorstellen en u dus vragen de meerjarenbegroting aan te passen.

Keuzemogelijkheden/alternatieven



Het enige alternatief voor gunnen is: niet gunnen en de aanbestedingsprocedure staken. Dat kan zonder probleem rechtsgeldig, namelijk als de gemeente zich beroept op verregaand ontoereikend meerjarig budget. Het vervolg daarna is echter ongewis.

Participatie

Niet van toepassing.

Kanttekeningen en risico's

Stopzetten van de aanbesteding geeft grote onzekerheden:

1. er zijn geen andere aanbieders op de markt (tegelijktijd lopen er grote vergelijkbare tenders in onze regio), de kans op een lege kluis is groot, in dat geval 50% van Amstelveen geen en groen- en grijsonderhoud in 2025 (inhuur via raamcontracten of meer eigen mensen kunnen we niet op deze termijn en schaal realiseren);
2. de kans dat de prijzen lager uitvallen is ook gering, gezien de ontwikkelingen op de markt;
3. de kwaliteit lager dan B voor onkruid op verharding is een no go bij gifvrij beheer (kruiden zaaien zichzelf uit en het effect is nog meer onkruid);
4. de inkoop van arbeid en machines op andere wijze geeft grote kans op onrechtmatigheid.

In dat geval wordt er in een (groot) deel van Amstelveen geen/gering onderhoud gepleegd aan groen en verharding. Hierdoor:

1. ontstaan grote verschillen tussen het beeld en de kwaliteit tussen de wijken (klachten en ongelijke behandeling inwoners). De afgesproken beeldkwaliteit wordt niet gehaald;
2. kans op risico en aansprakelijkheid (hoog groen, gladde bestrating);
3. door weelderige groei ontstaan gewassen en wortelpakketten die in opvolgende jaren niet zomaar weer beteugeld kunnen worden, een aanzienlijk na-effect op de kwaliteit.

Financiën

De afgelopen periode heeft de aanbesteding plaatsgevonden van de bestekken 'onderhoud groen' en 'verwijderen onkruid op verharding'. De huidige begroting voor deze onderdelen bedraagt circa € 2 miljoen voor het groenonderhoud en € 1,1 miljoen voor het verwijderen van het onkruid. De totale begroting bedraagt daarmee € 3,1 miljoen waarbij de aanbesteding voor deze onderdelen uitkomt op € 5,2 miljoen.

De inschrijvingen zijn geanalyseerd en er is gekeken naar alternatieven, deze zijn er niet op korte termijn. Om het onderhoud voort te kunnen zetten op het vastgestelde beeldkwaliteitsniveau is gunning nodig. Hierdoor ontstaat met ingang van 2025 een tekort van € 2,1 miljoen. De intentie van de overeenkomsten is zes jaar waardoor dit een structureel tekort betreft. Amstelveen kan dit niet op korte termijn in de structurele begroting inpassen. Daarom wordt voorgesteld om de jaren 2025-2027 incidenteel te dekken vanuit de algemene reserve en vanaf 2028 de structurele stelpost 'Bezuinigingsopgave 2027 en verder.' op te hogen.

Incidenteel gaat het om een verwacht bedrag van € 6,3 miljoen. Op basis van de programmabegroting 2025 is de verwachte stand van de algemene reserve op 1 januari 2025 € 44 miljoen en de verwachte eindstand ultimo 2028 € 33 miljoen. Dat is € 6 miljoen hoger dan bij de Perspectiefnota 2025 was voorzien en bevat daarmee voldoende ruimte.

Door het ophogen van de bestaande bezuinigingstaakstelling per 2028 is ruimte ontstaan om te bezien op welke wijze deze extra structurele last in de begroting ingepast kan worden.

Vervolgstappen

Uitvoering en procesplanning



Na een positief raadsbesluit zal de gunningsprocedure in werking gezet worden: Voorlopige, definitieve gunning en publicatie. Start werkzaamheden 1 januari 2025.

Evaluatie

Na drie jaar wordt besloten of het contract gecontinueerd wordt.

Duurzaamheidsaspecten

De bestekken voldoen aan een uiterste van duurzaamheid dat wij aan de markt kunnen vragen.

Bijlagen

-

De secretaris,

Bert Winthorst

De voorzitter,

Tjapko Poppens

Dit document is elektronisch ondertekend. Zie de elektronische handtekening(en) rechtsboven op pagina 1.